

Mesto Sabinov

Mestský úrad, Námestie slobody 57, 083 01 Sabinov

M a t e r i á l
na zasadnutie mestského zastupiteľstva
dňa 12. decembra 2019

K bodu:

Odborné stanovisko hlavného kontrolóra k návrhu rozpočtu mesta na roky 2020-2022

Predkladá:

Ing. Jozef Biroš,
hlavný kontrolór

Návrh na uznesenie:

Mestské zastupiteľstvo podľa § 11 ods. 4
písm. k) v spojení s § 12 ods. 7 zákona

č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení
v znení neskorších predpisov

b e r i e n a v e d o m i e

Vypracoval:

Ing. Jozef Biroš,
hlavný kontrolór

odborné stanovisko hlavného kontrolóra
k návrhu rozpočtu mesta na rok 2020-2022

ODBORNÉ STANOVISKO HLAVNÉHO KONTROLÓRA K NÁVRHU ROZPOČTU MESTA SABINOV NA ROKY 2020 -2022

Vypracovanie odborného stanoviska hlavného kontrolóra k návrhu rozpočtu obce pred jeho schválením v obecnom zastupiteľstve, je jednou z úloh hlavného kontrolóra stanovenou v §18f ods.1 písm. c), zákona č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

V súlade s týmto ustanovením, je na decembrové rokovanie MsZ predložené odborné stanovisko hlavného kontrolóra (ďalej iba stanovisko), k vypracovanému Návrhu rozpočtu mesta Sabinov na roky 2020 - 2022.

Viacročný rozpočet obce podľa §9 ods.1 zákona č.583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej iba zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy), tvorí:

- a) rozpočet obce na príslušný rozpočtový rok,
- b) rozpočet obce na rok nasledujúci po príslušnom rozpočtovom roku,
- c) rozpočet obce na rok nasledujúci po roku, na ktorý sa zostavuje rozpočet podľa písm. b).

Viacročný rozpočet sa zostavuje v rovnakom členení, ako rozpočet obce na príslušný rok a v predloženom Návrhu rozpočtu mesta Sabinov na roky 2020-2022, bolo overené dodržanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri jeho zostavovaní, metodická správnosť, obsahová náplň rozpočtu, východiská k zostaveniu návrhu rozpočtu, hodnotenie výšky predpokladaných príjmov a výdavkov v navrhovanom rozpočte na rok 2020 a tiež hodnotenie programového rozpočtu mesta.

Návrh rozpočtu a jeho súlad s všeobecne záväznými právnymi predpismi

Predložený návrh rozpočtu mesta na roky 2020-2022 bol zostavený v súlade s § 9 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a v súlade s Čl. 9 ods.1 ústavného zákona č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti a ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi vzťahujúcimi sa k činnosti miestnej územnej samosprávy.

Pravidlá pre zostavovanie rozpočtu obce sú stanovené v zákone o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, podľa ktorého rozpočet obce je základným nástrojom finančného hospodárenia v príslušnom rozpočtovom roku, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií obce v príslušnom rozpočtovom roku.

Rozpočet obce vyjadruje samostatnosť jeho hospodárenia a obsahuje príjmy a výdavky v ktorých sú prejavované finančné vzťahy k právnickým osobám a fyzickým osobám - podnikateľom pôsobiacim na území obce, ako aj k obyvateľom žijúcim na tomto území vyplývajúce pre nich zo zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov, zo všeobecne záväzných nariadení obce, ako aj z uzatvorených zmlúv.

Predložený návrh rozpočtu mesta ako ekonomického nástroja finančnej politiky mesta, vyjadruje vo svojich ôsmich výdavkových programoch plánované zámery aktivít a činností mesta pre napĺňanie potrieb jeho obyvateľov na najbližšie tri rozpočtové roky.

Ukazovatele v rozpočte na roky 2021 a 2022 nie sú záväzné, preto bude stanovisko zamerané viac na údaje uvedené v navrhovanom rozpočte na budúci rok 2020.

Návrh rozpočtu mesta zahŕňa aj finančné vzťahy so štátom, uplatňuje sa v ňom rozpočtová klasifikácia v súlade s osobitným predpisom a súčasťou návrhu rozpočtu sú príjmy a výdavky jeho rozpočtových organizácií, príspevkov pre príspevkovú organizáciu zriadenú mestom, ako aj finančné vzťahy k právnickým osobám zriadených alebo založeným mestom.

Rozpočet mesta v súlade so zákonom obsahuje aj finančné vzťahy k rozpočtom iných obcí ako aj finančné vzťahy k vyššiemu územnému celku, pre plnenie spoločných úloh.

Predložený návrh rozpočtu mesta okrem predpokladaných príjmov obsahuje aj podrobnejšie vytýčené ciele ktoré v danom období mesto plánuje realizovať zo svojho rozpočtu a preto plánované čerpanie bežných aj kapitálových výdavkov je rozdelené do ôsmich výdavkových programov s uvedenými cieľmi a konkrétnymi merateľnými ukazovateľmi.

Po posúdení návrhu rozpočtu mesta na roky 2020-2022 a jeho súladu so všeobecne záväznými právnymi predpismi možno konštatovať, že je zostavený v súlade s požiadavkami zákona o rozpočtových pravidlách a rešpektuje aj ďalšie všeobecne záväzné právne predpisy vzťahujúce sa na samosprávnú činnosť mesta.

Splnenie informačnej povinnosti

Návrh rozpočtu mesta Sabinov na roky 2020-2022, bol dňa 11.11.2019 zverejnený na úradnej tabuli webového sídla mesta a tiež vo vývesných tabuliach v mieste obvyklým spôsobom, čo bolo viac ako 15 dní pred jeho prerokovaním v MsZ a tým bola dodržaná povinnosť mesta podľa § 9 ods. 2 zákona o obecnom zriadení.

Metodická správnosť návrhu rozpočtu

Za účelom jednotného spracovania rozpočtov na roky 2020 - 2022 subjektmi verejnej správy, vydalo Ministerstvo financií SR v súlade s § 14 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov metodický pokyn „Príručka na zostavenie návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2020 až 2022“, ktorou sa finančné oddelenie MsÚ pri zostavovaní návrhu rozpočtu mesta aj riadilo.

Pri tvorbe návrhu viacročného rozpočtu a pri stanovení hlavných ukazovateľov v návrhu rozpočtu mesta na rok 2020 boli základným podkladom aj teraz očakávané výsledky hospodárenia mesta ku konci roku 2019, nadväzujúce na dobré výsledky hospodárenia mesta dosiahnuté v predošlých dvoch rokoch a tiež predpovede vývoja ekonomiky SR v budúcom roku a najbližších troch rokoch v Návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2020 - 2022, zverejnené na stránke Ministerstva financií SR.

Obsahové spracovanie návrhu rozpočtu mesta na roky 2020-2022

Základom finančného hospodárenia mesta je jeho rozpočet a preto predložený návrh rozpočtu obsahuje rozpočty rozpočtových organizácií mesta, príspevok pre mestské kultúrne stredisko ako jedinú mestskú príspevkovú organizáciu, vzťahy k právnickým osobám založeným obcou, finančné vzťahy k právnickým osobám a fyzickým osobám-podnikateľom a tiež vzťahy k obyvateľom mesta, vyplývajúce mestu zo zákonov, všeobecne záväzných nariadení alebo z uzatvorených zmlúv.

V predpokladaných príjmoch rozpočtu mesta na rok 2020 je započítaný aj odhadované príjmy z najdôležitejšieho bežného príjmu mesta z výnosu podielovej dane z príjmov fyzických osôb, očakávané štátne dotácie na prenesený výkon štátnej správy, príjmy zo schválených investičných projektov mesta a ďalšie finančné transfery poskytované mestu zo štátneho rozpočtu, rozpočtované podľa skutočnosti k októbru 2019.

Vo výdavkovej časti rozpočtu osem výdavkových programov podrobnejšie popisuje plánované výdavky a zámery ich použitia v roku 2020 s konkrétnymi merateľnými ukazovateľmi, ktoré sa k polroku monitorujú a vyhodnocujú a umožňujú počas roka hodnotiť ich nastavené plnenie a v prípade potreby aj uskutočniť potrebné korektúry v príslušnom výdavkovom programe.

Predložený návrh podľa zákona o rozpočtových pravidlách obsahuje aj rozpočty na roky 2021 a 2022 a podľa §9 ods.3 nie je návrh rozpočtu na nasledujúce dva roky po plánovanom rozpočtovom roku záväzný.

Viacročný rozpočet mesta Sabinov na roky 2019 - 2021 je vnútorne delený na:

- a) bežné príjmy a bežné výdavky (bežný rozpočet),
- b) kapitálové príjmy a kapitálové výdavky (kapitálový rozpočet),
- c) finančné operácie.

Východiská pre zostavenie návrhu rozpočtu mesta na rok 2020

Pri zostavovaní návrhu rozpočtu mesta na rok 2020 a súbežnom dodržaní povinných náležitostí zákona o rozpočtových pravidlách, sa vychádzalo z aktuálneho stavu príjmov a výdavkov mesta ku konci októbra 2019, rovnako z predpovede Ministerstva financií SR o spomalení ekonomiky štátu v dôsledku zníženia výkonu v eurozóne na 2,4 % do konca roka 2019 a prognózy, že ekonomika v roku 2020 bude ďalej zmierovať tempo rastu a poklesne na 2,3%.

Rovnako sa bral do úvahy aj výstup zo septembrového zasadania Výboru pre makroekonomické prognózy ktorý pre nepriaznivý vývoj zahraničného dopytu a zaznamenaný výrazný výpadok príjmov tiež predpokladal, že spomaľovanie ekonomiky SR bude pokračovať aj v roku 2020 a rast hrubého domáceho produktu dosiahne u nás výšku 2,3 %.

Tieto prognózy vývoja ekonomiky treba brať vážne, lebo priamo súvisia s výnosom z podielovej dane z príjmu fyzických osôb ktorý je najdôležitejším bežným príjmom rozpočtu mesta od jeho výšky závisí nielen priebežné zabezpečovanie výkonu väčšiny samosprávnych funkcií mesta, ale rovnako aj rozvoj alebo utlmenie investičných aktivít na svojom území.

Predložený návrh rozpočtu mesta na roky 2020-2022 je spracovaný v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách v predpísanej skladbe, s dodržaným vyrovnaným rozpočtom na najbližšie tri roky.

Základné ukazovatele v návrhu rozpočtu mesta na roky 2020-2022

Rok	2017	2018	2019	2019 očakávaná skutočnosť	2020	2021	2022
Celkové príjmy	10 593 049	13 733 050	14 531 172	16 673 745	14 461 265	12 030 460	12 030 460
Celkové výdavky	10 102 173	12 699 779	14 531 172	16 673 745	14 461 265	12 030 460	12 030 460
Výsledok rozpočtu	490 876	1 033 265	0	0	0	0	0

Pri tvorbe rozpočtu na rok 2020 sa prepočítavali očakávané výsledky hospodárenia mesta ku konci roka, odhadované výšky príjmov rozpočtu v budúcom roku, hodnotili sa reálne finančné možnosti mesta a najmä výdavková časť v ktorej sa prejavil nedostatok financií vyvolaný novými výdavkami vyplývajúcich mestu najmä z nadobudnutia platnosti nových zákonov a s tým spojenými problémami so zabezpečením vyrovnanosti bežného rozpočtu s tým aj investičných akcií v roku 2020.

Najväčším novým problémom pri tvorbe návrhu rozpočtu mesta sa ukázalo vyrovnanie bežného rozpočtu, keďže najmä vplyvom niektorých prijatých legislatívnych opatrení, boli uložené nové povinnosti a úlohy samosprávam s negatívnym finančným dopadom na rozpočty, ako boli napr. zmeny v zákone č.553/2003 Z.z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme, ktorým sa zvyšuje platová tarifa pre všetkých pedagogických a odborných zamestnancoch od 1.9.2019 s následným zvýšením o 10 % od 1.1.2020, zmenami v zákone č.138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch, ktorými sa rozširuje počet profesií a pozícií, s potrebou prijímania nových zamestnancov do školských jedální, na základe ktorých sú mestá a obce povinné vyplácať vyššie mzdové výdavky, potom zákon č. 544/2010 Z. z. o dotáciách v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR s dotáciami na stravu (obеды zadarmo), tiež nové uzákonené príspevky na rekreáciu zamestnancov a čistenie a údržba chodníkov.

Súčasnú bežnú príjmy v rozpočte mesta nepokryjú zvýšené bežné výdavky a keďže navýšenie príjmov od štátu na tieto výdavky nie je zabezpečené, spôsobuje to zhoršenie hospodárenia mesta a núti ho hľadať spôsoby ako sa vyrovnať s touto nepriaznivou situáciou.

Práve kvôli chýbajúcim financiám v bežnom rozpočte bolo zostavovanie rozpočtu na rok 2020 veľmi náročné a v zúženom manévrovacom finančnom priestore s chýbajúcimi bežnými príjmami boli kvôli vyrovnanosti návrhu rozpočtu v prvom rade výrazne krátené požiadavky správcov položiek na všetky bežné výdavky v budúcom roku.

Mesto nemá veľa možností ako sa vysporiadať s touto situáciou a po zvažovaní čo prinesie zníženie plánovaných bežných výdavkov a ich šetrenie v rozpočte a či to vyrieši problém chýbajúcich bežných príjmov, sa po zasadaní finančnej komisie dňa 18. novembra 2019 pristúpilo k návrhu na úpravu VZN o miestnych daniach a poplatku za odpad, ktoré musí ešte prerokovať a schváliť MsZ a musí byť pri tom dodržaný postup podľa § 6 zákona č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

V predloženom návrhu rozpočtu mesta na rok 2020 sú zapracované iba navýšené príjmy za poplatok za odpad vo výške 20 €/osoba/rok a preto celkové príjmy aj výdavky mesta sú vo výške **14 461 265 €**.

Objem celkových príjmov mesta je tak o **2 212 480 €** nižší, ako je predpokladaná skutočnosť v rozpočte ku konci roka 2019 a tieto úvodné príjmy mesta na rok 2020 sú na úrovni východiskového rozpočtu mesta na rok 2019.

Príjmová časť rozpočtu

Pri hodnotení predpokladaných príjmov v rozpočte som preveroval, či sú v ňom zapracované všetky príjmy podľa §5 ods.1 zákona o rozpočtových pravidlách, ktorými sú:

- a) výnosy miestnych daní a poplatkov podľa osobitného predpisu,
- b) nedaňové príjmy z vlastníctva a z prevodu vlastníctva majetku obce a z činnosti obce a jej rozpočtových organizácií podľa tohto alebo osobitného zákona,
- c) úroky a iné príjmy z finančných prostriedkov obce,
- d) sankcie za porušenie finančnej disciplíny uložené obcou,
- e) dary a výnosy dobrovoľných zbierok v prospech obce,
- f) podiely na daniach v správe štátu podľa osobitného predpisu,
- g) dotácie zo štát. rozpočtu na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok a dotácie zo štátnych fondov,
- h) ďalšie dotácie zo štát. rozpočtu v súlade so zák. o štát. rozpočte na príslušný rozpočtový rok,
- i) účelové dotácie z rozpočtu vyššieho územného celku alebo z rozpočtu inej obce na realizáciu zmlúv podľa osobitných predpisov,
- j) prostriedky z EÚ a iné prostriedky zo zahraničia poskytnuté na konkrétny účel,
- k) iné príjmy ustanovené osobitnými predpismi.

Návrh rozpočtu mesta na rok 2020 vo svojich príjmoch počíta s uvedenými zákonnými možnosťami ich získavania a tieto príjmy sú zapracované v rozpočte.

Bežné príjmy

V rozpočte mesta sa 31.12.2019 očakávajú celkové bežné príjmy vo výške **10 997 745 €** a v návrhu rozpočtu na rok 2020 sú odhadované vo svojej doposiaľ najvyššej výške **11 748 116 €**.

Daňové príjmy

V rozpočte mesta na rok 2020 sú predbežne plánované vo výške **6 362 097 €**, čo je o **249 799 €** viac ako sa pri nich očakáva ku konci roku 2019 a vychádzajú z predpokladaného výnosu z podielovej dane z príjmov fyzických osôb v roku 2020 na základe zverejnenej prognózy.

Rozpočet pri daňových príjmoch predkladá navýšené bežné príjmy iba za miestny poplatok za komunálny odpad a drobný stavebný odpad odporúčaný komisiou finančnou a správy majetku pri MsZ na jej septembrovom zasadnutí, ostatné sadzby miestnych daní, (*daň z nehnuteľnosti, daň za psa, daň za užívanie verejného priestranstva, daň za ubytovanie, daň za predajné automaty, daň za nevýherné hracie prístroje*), sú v návrhu na rok 2020 nezmenené a budú upravené v rozpočte po schválení sadzieb vo VZN.

Prepočet navýšených príjmov z poplatku za odpad ukazuje, že pri počte 5 767 daňovníkov ku koncu októbra 2019 bude predpis v rozpočte činiť **115 340,00 €**, no pri počte 1367 neplatičov tiež ku koncu októbra 2019 reálne príjmy v rozpočte budú činiť **88 000,00 €** a iba toto navýšenie nebude postačovať na vyrovnanie nových bežných výdavkov.

Pri najdôležitejšom vlastnom bežnom príjme v rozpočte mesta z výnosu podielovej dane z príjmov fyzických osôb ktorý vykazuje v ostatných rokoch rovnomerné plnenie dochádza k nižšej prognóze výnosu z tejto dane vplyvom ochladzovania ekonomiky v eurozóne a jeho výška pre rok 2020 vychádza z očakávaného 2,3% rastu HDP u nás, keď Národná banka Slovenska predpokladá v roku 2020 mierne zrýchlenie ekonomiky SR na 2,7 %.

Tým že tento hlavný príjem mesta je naviazaný na jediný zdroj príjmov štátu, je veľmi zraniteľný a v ekonomicky horších časoch negatívne ovplyvní financovanie všetkých samospráv, čo by malo byť predmetom rokovaní zástupcov miest a obcí so štátom, aby bol zabezpečený stabilnejší zdroj financovania samospráv podľa vzoru okolitých krajín.

Keďže v čase prípravy návrhu rozpočtu mesta neboli ešte na stránke Ministerstva financií SR zverejnené oficiálne východiskové štatistické údaje a rozpočtované podiely obcí a VÚC na výnose dani z príjmu fyzických osôb pre rok 2020, celoročný výnos pre mesto na tejto dani bol odhadovaný vo výške zverejnených prognóz.

V mesiaci november 2019 došlo od štátu na účet mesta **466 887 €** a do naplnenia plánovanej výšky výnosu v rozpočte chýba ešte **421 799 €**.

Je preto veľký predpoklad, že posledná decembrová platba v priemernej tohoročnej mesačnej výške **458 234 €**, pomôže očakávanú výšku príjmov z výnosu podielovej dane nielen naplniť, ale aj prekročiť.

Výnos dane z príjmov FO	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Stav k XI. 2019
Plán	3 209 158	3 236 400	3 223 396	3 631 944	3 941 276	4 515 125	4 944 462	5 462 376
Skutočnosť	3 062 775	3 088 520	3 232 688	3 705 857	4 185 989	4 558 292	5 060 145	5 040 577
Rozdiel	-146 383	- 147 880	9 292	73 913	244 713	43 167	115 683	-421 799

Nedaňové príjmy

V navrhovanom rozpočte mesta sú nedaňové príjmy očakávané vo výške **6 372 912€**, sú vyššie ako je ich predpokladané plnenie ku konci roku 2019 vo výške **5 861 403 €** a tiež vyššie ako boli koncoročné nedaňové príjmy dosiahnuté v predchádzajúcich troch rokoch.

Niektoré nedaňové príjmy (*príjmy z prenájmu majetku, z výťažkov z lotérií a iných podobných hier, dividendy, administratívne poplatky a iné poplatky a platby, úroky z domácich úverov, pôžičiek a vkladov a ďalšie iné nedaňové príjmy*) vykazujú kolísavé a nepravidelné plnenie a je ťažké presne odhadnúť ich výšku a aj preto v budúcom roku sa budú údaje pri nedaňových príjmoch upravovať podľa ich vývoja v jednotlivých zmenách rozpočtu mesta.

Kapitálové príjmy

Tvorí dôležitú časť rozpočtu mesta a ich výška je rozhodujúca pre realizáciu rozvojových aktivít v budúcom roku.

Vlastné kapitálové príjmy

Sú príjmami mesta získanými najmä z predaja neupotrebitelného hnutelného a nehnuteľného majetku mesta.

Tento vlastný zdroj kapitálových príjmov mesta je však limitovaný množstvom nepotrebného majetku, ktorým už mesto takmer nedisponuje a príjmy z jeho predaja vo výške **10 000,00 €** by nepostačovali na realizáciu rozvojových programov v budúcom roku.

Mimorozpočtové kapitálové príjmy

Stali sa najvýznamnejším zdrojom kapitálových príjmov mesta v ostatných rokoch, keďže mesto sa aktívne zapája do zverejnených výziev v ktorých je výška spolufinancovania mestom výhodná a mesto je zatiaľ úspešné pri získavaní týchto financií.

Návrh rozpočtu mesta na rok 2020 počíta s mimorozpočtovými kapitálovými príjmami vo výške **1 934 092 €** na financovanie viacerých investičných akcií v meste, z ktorých niektoré sú nové, niektoré sú neukončené v roku 2019 a prechádzajú do roka 2020 a niektoré z nich budú v budúcom roku už len finančne vysporiadané.

Ide o pokračovanie v rekonštrukcii verejného osvetlenia v meste, rekonštrukciu MŠ Jarková a MŠ 9. mája, dovybavenie učební v ZŠ Komenského a v ZŠ 17. novembra, rekonštrukcia evanjelickej záhrady, modernizácia športového areálu, rekonštrukcia hradobných múrov v meste, vnútroblok Komenského, výstavba cyklotrasy EUROVELO11, výstavba vyhladkovej veže, vypracovanie projektových dokumentácií pre nové investičné akcie v meste a na majetkoprávne vysporiadanie pozemkov.

Tieto investície sú finančne vykryté a nie je potrebné hľadať nové financie v rozpočte ich realizáciu v roku 2020.

Výdavkový rozpočet

Svojou obsahovou štruktúrou plynule nadväzuje na predchádzajúce roky a aj v roku 2020 má rozpočet osem výdavkových programov, ktorých sú v textovej aj tabuľkovej podobe uvedené zámery a ciele mesta pri čerpaní financií v roku 2020, s rozdelením na kapitálové aj bežné výdavky ktoré sú podrobne uvádzané v každom programe, podprograme a prvku.

Čerpanie týchto výdavkov je k polroku vyhodnocované a zverejňované na webovom sídle mesta a výstupná monitorovacia správa poskytuje prehľad o čerpaní financií za toto obdobie.

Celkové výdavky mesta v navrhovanom rozpočte na rok 2020 sú vo výške **14 461 265 €**, z nich počiatočné kapitálové výdavky sa odhadujú vo výške **2 683 443 €**, bežné výdavky sú vo výške **11 428 869 €** a výdavkové finančné operácie vo výške **348 953 €**.

V porovnaní s predpokladaným čerpaním k 31.12.2019 sú navrhované celkové výdavky na rok 2020 o **2 212 480 €** nižšie a sú na úrovni s ktorou mesto začínalo aj rok 2019.

Bežné výdavky

Zabezpečujú financovanie každodenných úloh vyplývajúcich mestu z osobitných predpisov pri vykonávaní jeho samosprávnych funkcií a úloh pri prenesenom výkone štátnej správy.

Požiadavky správcov položiek na zvýšené bežné výdavky napriek ich výraznému kráteniu nezanikli a v priebehu roka 2020 v zmenách rozpočtu bude potrebné sa nimi znovu zaoberať a nájsť zdroje na ich financovanie.

Čerpanie bežných výdavkov podľa programov

Bežné výdavky	2016	2017	2018	Očakávaná skutočnosť 2019	2020
Program 1: Služby občanom a interné služby	154 907	136 852	145 029	194 322	195 659
Program 2: Bezpečnosť	206 325	238 849	253 517	335 183	406 219
Program 3: Verejné priestranstvá	740 945	824 891	845 533	1 089 518	882 778
Program 4: Školstvo	4 110 761	4 367 752	4 954 303	5 661 715	6 021 657
Program 5: Sociálne služby	965 493	885 357	972 697	1 227 997	1 546 086
Program 6: Občianska vybavenosť	0	18 946	85 715	53 474	89 511
Program 7: Kultúra a šport	364 500	440 138	535 470	658 448	681 070
Program 8: Správa mesta	1 134 349	1 213 580	1 268 425	1 617 980	1 605 889
Spolu	7 677 280	8 126 364	9 060 689	10 838 637	11 428 869

V návrhu rozpočtu mesta sú v bežných výdavkoch zapracované nové zákonmi zvýšené mzdové a odvodové povinnosti a požiadavky organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta a príspevkovej organizácie mesta sú v rozpočte započítané iba v krátenom objeme, rovnako ako finančná podpora neverejných poskytovateľov sociálnych služieb po novele zákona o sociálnych službách a ostatné požiadavky na bežné výdavky sú v záujme dosiahnutia vyrovnanosti rozpočtu zapracované podľa aktuálnych finančných možností mesta a výšky predpokladaných príjmov.

Kapitálové výdavky

V rozpočte mesta na rok 2020 sú kapitálové výdavky limitované obmedzenými finančnými možnosťami mesta a výškou rezervného fondu.

Počiatkové kapitálové výdavky v rozpočte mesta sú plánované vo výške **2 683 443 €** v štyroch výdavkových programoch, v ktorých sa tieto investičné akcie budú realizovať v roku 2020.

V Programe 3: Verejné priestranstvá ide o pokračovanie rekonštrukcie verejného osvetlenia v meste, v Programe 4: Školstvo ide rekonštrukciu MŠ 9. mája a MŠ Jarková, dovybavenie učební v ZŠ Komenského a v ZŠ 17. novembra, v Programe 6: Občianska vybavenosť je to akcia vnútroblok Komenského, rekonštrukcia hradobných múrov v meste, dokončenie výstavby cyklotrasy EUROVELO 11, výstavba vyhlídkovej veže, rekonštrukcia evanjelickej záhrady a majetkoprávne vysporiadanie pozemkov a v Programe 7: Kultúra a šport je to investičná akcia na modernizáciu športového areálu.

Čerpanie kapitálových výdavkov v rozpočte mesta podľa programov

Kapitálové výdavky	2016	2017	2018	Očakávaná skutočnosť 2019	2020
Program 1: Služby občanom a interné služby	0	7 256	0	0	0
Program 2: Bezpečnosť	0	36 049	12 230	106 774	0
Program 3: Verejné priestranstvá	115 000	466 441	645 910	736 494	51 200
Program 4: Školstvo	16 000	87 568	21 611	1 357 296	756 109
Program 5: Sociálne služby	0	27 050	3 302	0	0
Program 6: Občianska vybavenosť	1 056 500	668 504	2 508 516	3 105 219	1 706 134
Program 7: Kultúra a šport	34 000	58 821	140 604	232 748	170 000
Program 8: Správa mesta	53 000	154 063	34 995	5 600	0
Spolu	1 274 500	1 505 752	3 367 168	5 544 131	2 683 443

Presná výška rezervného fondu mesta bude známa až po uzatvorení roka 2019, keď jeho výška v predchádzajúcej III. zmene rozpočtu klesla pod úroveň 100 000 €, no je predpoklad, že uzatvorenie roka 2019 prinesie jeho čiastočné navýšenie, kvôli skutočne čerpaným kapitálovým výdavkom ku konci roka.

Je však tiež zrejmé, že v roku 2020 sa utlmia investície mesta financované z vlastných zdrojov, pretože reálne finančné zdroje budú k dispozícii v obmedzenom množstve a zostávajúce financie v rezervnom fonde je dôležité šetriť na spolufinancovanie pre mesto výhodných projektov v budúcich rokoch.

Finančné operácie

Podľa §10 ods.6 zákona o rozpočtových pravidlách súčasťou rozpočtu obce a rozpočtu vyššieho územného celku sú aj finančné operácie, ktorými sa vykonávajú prevody prostriedkov peňažných fondov obce a prostriedkov peňažných fondov vyššieho územného celku a realizujú sa návratné zdroje financovania a ich splácanie.

Finančné operácie nie sú súčasťou príjmov a výdavkov rozpočtu obce a rozpočtu vyššieho územného celku. Slúžia na vykonávanie prevodov z peňažných fondov a na realizáciu návratných zdrojov financovania a na ich splácanie. Za finančné operácie sa považujú aj poskytnuté pôžičky a vystavené a prijaté zmenky, predaj a obstaranie majetkových účastí.

Finančné operácie

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Príjmové finančné operácie	922 404	1 125 820	1 740 938	2 605 512	769 057
Výdavkové finančné operácie	441 742	470 056	271 922	290 977	348 953
Výsledok finančných operácií	480 662	655 764	1 469 016	2 314 535	420 104

Príjmové aj výdavkové finančné operácie odhadované v návrhu rozpočtu na roky 2021 a 2022 nie sú záväzné.

Programový rozpočet mesta

Je spôsobom hospodárenia založeným na pravidelnom plánovaní úloh s poradím ich dôležitosti a plánovaním finančných zdrojov vo výdavkových programoch na dosiahnutie plánovaných cieľov mesta pri vynakladaní verejných financií.

Programový rozpočet má povinné náležitosti ktorých cieľom je dosiahnuť, aby v podrobnej a jednoduchšej forme poskytoval údaje o zámeroch mesta pri plánovanom použití verejných financií a aby podával detailné informácie o pripravovaných výdavkoch z rozpočtu mesta.

Je to aj hlavný dôvod monitorovania plnenia programového rozpočtu vždy k polroku kalendárneho roka, kedy má mesto povinnosť porovnať plnenie plánovaných cieľov a vykonať ich prípadné úpravy do konca rozpočtového roka aby sa tieto ciele splnili.

Predložený programový rozpočet mesta na rok 2020 plní požadovaný účel a poskytuje podrobné údaje o plánovaných cieľoch mesta v budúcom roku a podáva informácie o každom jednom výdavkovom programe, podprograme a prvkoch v rozpočte suvedenými merateľnými ukazovateľmi a plánovanými výškami výdavkov, podľa metodiky na zostavovanie programového rozpočtu.

Záver

Návrh rozpočtu mesta Sabinov na roky 2020-2022 bol vypracovaný v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a obsahuje základné ekonomické ukazovatele nastavené tak, aby zabezpečovali vyrovnané hospodárenie mesta v roku 2020, aj keď bežné výdavky boli v návrhu rozpočtu zapracované vo výrazne krátenom objeme.

Je zrejmé, že zákonmi navýšené bežné výdavky nie sú iba jednorazovou záležitosťou, ale že sa budú v rozpočte mesta opakovať každý rok a preto aktuálny nedostatok bežných príjmov je potrebné riešiť aj s výhľadom na budúce roky, lebo zapracované navýšenie príjmov iba z poplatku za odpad nepokryje zvýšené bežné výdavky a rovnako spoliehanie sa na nezaručenú výšku výnosu z podielovej dane od štátu, môže v čase ochladzovania ekonomiky celej Európy v napätom rozpočte mesta na rok 2020 vyvolať krízovú situáciu, čo by okrem prijatia ďalších nutných reštrikčných opatrení a viazania bežných výdavkov v rozpočte, znamenalo aj výrazný útlm všetkých rozvojových aktivít v meste.

Okrem ušetrených bežných výdavkov v rozpočte mesta, uvažované zvýšenie sadzieb miestnych daní prispeje k tomu, aby sa čiastočne vykompenzoval terajší rozdiel medzi príjmami a požadovanými výdavkami v bežnom rozpočte, hoci prepočty ukazujú že ani navrhované zvýšenie miestnych daní celkom nevykryje nároky na bežné výdavky.

Perspektívne by preto nemalo ísť iba o navýšenie miestnych daní, ale je potrebné hľadať ďalšie možné zdroje príjmov mesta ku ktorým je potrebné pristúpiť a jedným z nich by mohlo byť aj vypracovanie novej parkovacej politiky, ktorá v okolitých mestách denne prináša financie do ich rozpočtov a ktorá sa v našom meste z viacerých dôvodov zatiaľ nevyužíva.

Ďalším oblasťou by mohlo byť vyššia úspora financií na energiách vo všetkých budovách a zariadeniach mesta, čo by si vyžiadalo zavedenie systematickej evidencie spotreby energií a kontrolovanie racionálneho využívania energií v mestských objektoch, navrhovanie a realizácia opatrení zameraných na zníženie spotreby energií, čo by sa v konečnom dôsledku pozitívne odrazilo v znížení bežných výdavkov v rozpočte mesta.

V úvodnom kapitálovom rozpočte je situácia na rok 2020 priaznivejšia a všetky plánované investičné akcie majú zabezpečené financovanie najmä z mimorozpočtových zdrojov spolu aj so spoluфинанcovaním mesta, pričom o nejakých nových investičných akciách vzhľadom na aktuálne nevysoké vlastné zdroje mesta, sa nateraz v rozpočte neuvažuje.

Po schválení štátneho rozpočtu na rok 2020 keď už budú známe konkrétne schválené údaje, sa v I. zmene rozpočtu mesta na rok 2020 budú môcť terajšie úvodné odhady oprieť o reálnejšie čísla a na ich základe sa budú môcť prijať príslušné úpravy a opatrenia.

Taktiež schválenie VZN o miestnych daniach a poplatku za komunálne odpady v MsZ s konkrétnymi navýšenými sadzbami, ukáže presnejšie údaje o vlastných daňových príjmoch s ktorými mesto bude môcť v rozpočte na rok 2020 počítať.

Na základe predložených východiskových údajov odporúčam mestskému zastupiteľstvu Návrh rozpočtu mesta Sabinov na roky 2020-2022 **schváliť**.